

Брехня найкраща тоді, коли
підкріплена правдою.

Ханна Черне Мат'яшич

Пролог

Мариборська архієпархія

Згідно з вікіпедією, Мариборська архієпархія — одна з двох словенських архієпархій, «створена з колишньої Лавантинської єпархії, яка спочатку охоплювала територію навколо Шентандража в Лаботській долині австрійської Каринтії. У 1859 році єпископ Антон Мартін Сломшек переніс її осідок до Марибора та відбудував тодішній Мариборський парафіяльний собор Св. Івана Хрестителя. У березні 1962 року єпархія була перейменована в Мариборсько-лавантинську єпархію, а в квітні 2006 року її було підвищено до рангу архієпархії». За описане національно свідоме діяння ми справедливо вважаємо Антона Мартіна Сломшека, як і генерала Рудольфа Майстра, визначною особистістю, яка посприяла тому, що Марибор і в цій сфері став словенським.

Мариборський собор розташований у самому центрі старого середмістя на площі, яку названо на честь Антонія Сломшека. Перед входом до церкви стоїть могутній пам'ятник Сломшеку, а з іншого боку площі, навпроти церковної апсиди, у вітрині Сломшекової книгарні відбивався силует собору аж до переїзду колишньої крамниці «Пеко» на Госпоській вулиці до визначнішого приміщення.

Резиденція архієпархії розмістилась на площі Антонія Сломшека, номер дев'ятнадцять, у будівлі в стилі класицизму, повз яку проходимо, якщо звертаємо з вулиці Госпоської на вулицю 10 Жовтня

і прямуємо до будівлі Мариборського театру. Архієпархія розташована на північному боці площі, являючи собою міщанську будівлю з цокольним і трьома вищими поверхами та мансардними вікнами в охайному піддашші. Її фасад взірцево відреставровано, що, на жаль, у Мариборі, не завжди трапляється. Штукатурка не відвалюється, кути не відбиті, від землі по ній не пнеться волога. Можливо, її рожевий колір міг би збентежити якогось душеспасителя, але, поклавши руку на серце, колір ніжний і приємно поєднується зі світлими кремово-білими акцентами віконних рам. Віконниці яскраво-зелені й здебільшого опущені, особливо вечорами, коли слідчі з вікон відділка поглядають на будівлю. Загалом будівля приємно виглядає і є окрасою та гордістю Марибора і його мешканців, які вже давно не надто вимогливі щодо цього.

Повз осідок Мариборської архієпархії люблять прогулюватися рідкісні групки туристів, щиро ним захоплюючись. Здебільшого це австрійські пенсіонери під час своїх одноденних поїздок, але, як уже зазначалося, людина в Мариборі сьогодні не повинна бути надмірно вимогливою.

Коли групка австрійських пенсіонерів пришкандибає на площу Антонія Сломшека, припускаємо, що активний екскурсовод сміливо вказує їм на собор, його завидний вік, головне відділення Пошти Словенії, ректорат університету та театр. Скажімо, з особливою гордістю веде їх до скульптури Антонія Мартіна Сломшека роботи Мартіна Древа, майже триметрової статуї «першого мариборського єпископа, національного діяча, просвітителя і письменника», як написано на постаменті, але замовчує той факт, що красива класицистична будівля на площі

Сломшека під номером дев'ятнадцять, в якій розташований осідок Мариборської архієпархії, з січня 2016 року знову перебуває в руках австрійців, точніше, єпархії Граца, Целя та Зальцбурга.

Про це все стало відомо в 2011 році, але історія почалася кілька років до того. У 2007 році досі мирна, провінційна архієпархія зі Словенії, якій зазедве виповнився рік, звернулася до Ватиканського банку, попросивши у нього дві позики по п'ять мільйонів євро. «Гм, щось тут не те», — прокоментував Папа Римський і делегував до Марибора спеціаліста-бухгалтера Джанлуку Пірреддо перевірити тамтешню фінансову ситуацію. Громадськість тоді про це нічого не знала. Невдовзі архієпархія, не пояснюючи, що вона там забула, продала свою частку в телекомунікаційній компанії, відомій тим, що тішила самотніх жителів Марибора пропозиціями відвертого порнографічного контенту. Потім почало сипатися доміно. Було виявлено низку порушень, таких як невинувачене витрачання кількох мільйонів європейських коштів на реконструкцію колишнього палацу архієпископа на околиці Марибора, звинувачення у видачі фальшивих дозволів на будівництво, шахрайські фінансові інвестиції в фешенебельні приморські місцевості й так далі і тому подібне.

На початку 2011 року афера нарешті розкрилася. Тоді італійський тижневик «L'Espresso» опублікував кілька шокуючих історій про, м'яко кажучи, «неправильні рішення» Мариборської архієпархії. Здивували масштаби збитків. Заборгованість архієпархії становила, не більше й не менше, неймовірних вісімсот мільйонів євро.

Вісімсот мільйонів євро — це сума, яку неможливо уявити у вигляді товарів, наприклад, автомобілів,

будинків чи літаків, які людина могла б собі дозволити за ці гроші. Може, радше так: річний бюджет муніципалітету Марибор, в якому мешкають, працюють і сплачують внески понад 110 тисяч душ, становить близько ста мільйонів євро, що означає: до 2011 року Мариборська архієпархія накопичила борги за восьмирічну діяльність усього міста з усіма установами, інституціями, садками, школами, дорогами, службами, каналізацією, інвестиціями та всім іншим. Мариборці, причому не тільки ті, хто змушений записувати свої витрати в блокнот і рахувати кожну витрачену десятку, а й ті, кому це не потрібно, дивувалися, куди поділися всі ці неймовірні суми.

Оскільки сьогодні у фінансовому світі все пов'язано і переплетено, фінансовий крах архієпархії потягнув за собою й значну частину словенської економіки. На коліна впали до того часу такі рентабельні компанії, як підприємство з виробництва цинку Целя та «Геліос», а понад шістьдесят п'ять тисяч так званих дрібних акціонерів, які вклали в них свої кошти, залишилися ні з чим.

За цим послідували відставки, нові призначення, каяття та зізнання в тому, що фінансові справи між Мариборською архієпархією та Ватиканом у минулому «не завжди відповідали правилам». Ватикан умив руки, Словенська єпископська конференція звинуватила у всьому фінансову адміністрацію Мариборської архієпархії, що «брала на себе надто великі ризики». Головний фінансист адміністрації, якому найбільше докоряли, був ще конкретнішим: провину за фінансову катастрофу він поклав на «загальну економічну кризу».

Так, екскурсовод має рацію, не обтяжуючи цим австрійських пенсіонерів. Зрештою, вони приїхали

до Марибора не через афери, а тому, що це була найдешевша поїздка із включеним обідом і перспективою покупок за прийнятними цінами у «найбільшому та найсучаснішому осередку шопінгу і вражень на північному сході Словенії».

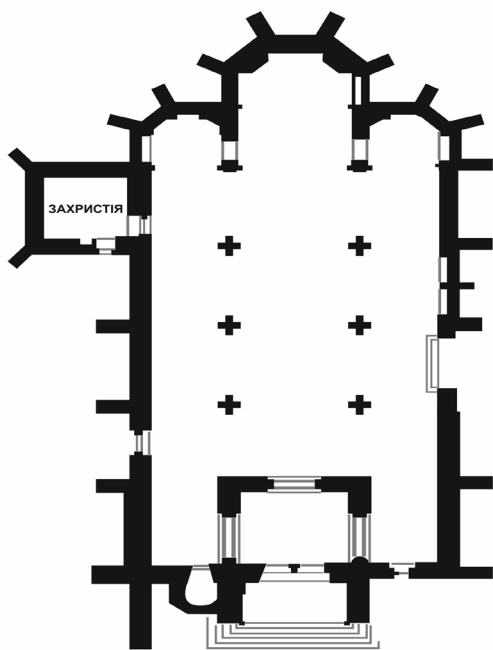
І що було далі? По суті, нічого особливого. Одна церква збанкрутувала, одного цапа-відбувайла засудили, а Папа трохи прополов верхівку словенського єпископату. Причетні досі сваряться, звинувачуючи одне одного та засипаючи сьогодні модерними «альтернативними правдами» на кшталт «це неправда, що Церква завдала шкоди словенським банкам, а навпаки, державні банки завдали моральної та фінансової шкоди Церкві», крадіжка восьмисот мільйонів євро — це «лише місцеві прорахунки», згадується навіть, що в цьому замішаний «сам диявол».

У будь-якому разі, справа повільно, але впевнено відходить у небуття. Лише митців вона ще турбує. Їм — скажімо так, вони все ще є найчутливішим нервом суспільства — особливо важко змиритися з дурницями, тому вони виходять і ставлять на сцені якийсь твір, у котрий вкладають відчай через панібратство релігії та капіталу, але якогось великого резонансу це не має. Не має особливого ефекту й те, що співчутливий журналіст коли-не-коли напише в газеті, як сильно «десятки тисяч кредиторів продовжують сподіватися, що їхні кошти колись їм повернуть».

1

Неділя, 09.02 — п'ятниця, 14.02

---

* Автором плану базилики Марії Покровительки на Птуйській Горі є Роберт Пескар (оригінал зберігається в архіві Бюро з охорони культурної спадщини).

Суцільна Божа радість

Неділя, 09.02.2020 року, 09:00–16:00

Неділя, 9 лютого 2020 року, стала днем великого випробування для отця Томажа Оцвірка. З одного боку, він почувався як на дибі церковної інквізиції, коли починають тріщати перші хребці, а з іншого боку, відчував блаженство, наче щойно переступив браму раю, де його охопило незмірне щастя, змішане з усвідомленням того, що райський сад як одна з підвалин християнської релігії дійсно існує. Не те щоб він сумнівався, його віра міцна, як захисний мур навколо церкви, але, як відомо, людина слабка і в глибині душі також невіруюча, особливо якщо вона обтяжена своїм ім'ям.

Для отця Оцвірка сьогодні здійснювалося те, що він готував, організовував, влаштовував, про що домовлявся і молитви надсилав *туди, вгору*, щонайменше впродовж року, якщо не довше. Йому вдалося здобути прихильність єпископа Ігнаца Князя, який сьогоднішньої лютневої неділі тут, у його костелі, на його парафії відправлятиме святу літургію.

Як на дибі почувався через організацію заходу. У приготуваннях йому, щиро кажучи, допомагали капелани, колеги священники та багато парохів, починаючи від членів парафіяльної душпастирської ради, ключаря та служителів, закінчуючи останнім декоратором храму та його околиць, але все-таки відповідальність лежала тільки на ньому. Отець Оцвірк не мав проблем із читанням літургії,

складанням проповіді, сердечним вислуховуванням у сповідальні, якщо потрібно, навіть підмітанням церкви. Але організувати паломницьку зустріч із людиною, яка є не ким-небудь, а таким собі церковним Боном Воксом (так, Томаж Оцвірк не затурканий священник, він теж любить слухати сучасну рок-музику і знається на ній) — це щось зовсім інше. Це робота для спритного організатора масових заходів, а не для відданого спогляданню отця.

Зараз, пополудні, отець Оцвірк стоїть однією ногою в раю, а образ диби геть випарувався. Як тільки захід, якого отець так боявся, розпочався, він побачив, що страх був перебільшеним і не виправданим. Як у тій притчі, подумав він, яку востаннє використав у проповіді, порівнявши страх перед цілковитою відданістю Ісусу Христу з «порожнім страхом, довкола якого немає нічого».

Рівно о дев'ятій ранку він успішно прийняв монсеньйора єпископа Князя, який виявився скромним і невимогливим гостем та чудовим оратором. Він щойно закінчив служити святу месу, і тепер вони рушили на обід. Вірні його захоплено вітали. Зараз, підіймаючись сходами разом із єпископом, отець Оцвірк був потішений, не хвилювався, єдине, що його мучило, це голод та очікування домашнього яловичого супу, який приготували для них у шинку навпроти церкви.

Особливістю вірян є турбота про слабких, убогих, недужих і тих, хто потребує допомоги. Це одне з найважливіших завдань, які Бог на них покладає, тому вони радо присвячують себе цьому, хоч не всі найщиріше.

— Дивися, ти бачив, як мені сьогодні добре пішло з убогими? — питають вони, зробивши добру справу, маскуючи цим відсутність внутрішньої мотивації до того, що роблять.

У єпископа Князя з цим не було проблем, його серце було широко відкритим, його очі завжди на сторожі. Вони були уважними до нужденних, інвалідів, недужих, постраждалих дорослих і особливо дітей, хронічно хворих, глухих, сліпих, старих, безпритульних, людей з інтелектуальними вадами тощо, як їх сьогодні називають.

Коли єпископ вийшов із церкви, де його зустрів захоплений натовп, то побачив неохайного, неголеного чоловіка з потворною коростою на носі. Не зважаючи на червоні щоки і зарозумілі посмішки, він підійшов прямо до цього волоцюги, подав йому руку й уловив блиск вдячності в його збентежених очах. Серце єпископа обливалося кров'ю. Він волів би вкласти чоловікові в долоню купюру, якби тільки знав як. У місіях це було неважко, але під час церковних обрядів, де фінансовий потік пожертв рухався у зворотному напрямку, він не міг реалізувати своїх поривів. Пізніше церковник відправить до нього свого водія.

Потім єпископ угледів молодшого чоловіка. Як і безхатченко біля дверей, той теж ховався позаду. Єпископ не одразу помітив його. Чоловік був невисокого зросту, з пергаментним кольором обличчя, тонким, прямим і рідким волоссям та порожнім поглядом. На відміну від смердючого безхатченка, цей був солідно одягнений, та виділявся по-іншому. Чоловік був дуже огрядний, неміцної статури, як багато хто довкола. Вочевидь, через хворобу. Найбільше м'якого жиру у нього звисало

навколо живота, з боків і стегон, а виразне підборіддя та шкіра на обличчі блищали від поту. Князь простягнув до нього руку, що було нелегко, бо довелося просунути її між двома жінками, які стояли перед товстуном. Жінки подалися вперед, бачачи, що інтерес єпископа стосується не їх, і відчуваючи обурення. Єпископові стало їх шкода, але він не хотів поступатися. Звичайно, всі вони отримають рівну частку уваги єпископа, просто дехто, можливо, трохи раніше від інших. Церковнику вдалося просунути руку між плащами жінок, і тут хтось сунув йому в долоню мертву рибу. Він відчув щось холодне, мокре й мляве. Єпископу стало неприємно. Тоді риба стрепенулася і вчепилася в нього. Єпископ відповів, потиснувши чоловікові руку, посміхнувшись йому, а потім надто швидко висмикнув свою долоню з його хватки. Вогкість, холод, млявість і вібрація від дотику зробили своє. Церковник відчув раптовий небажаний поштовх якимось звільнитися від того стану, але вчасно це усвідомив, відчув сором і розкаявся. Все відбулося за десятку частку секунди. В останню мить він стримався, щоб одразу після рукостискання не витерти руку об рясу. Якби він це зробив, не пробачив би собі такого вчинку. Та сподівався, що чоловік не помітив цього наміру. Процесія рушила далі.

Біля підніжжя сходів єпископ підійшов до пари літніх людей. Сива вісімдесятирічна жінка стояла коло свого чоловіка, який сидів у інвалідному візку, і дивилася єпископу просто в очі. У її погляді церковник розгледів надію, віру і благання про допомогу. І ще щось привернуло його увагу: жінка була йому знайома. Не знав, звідки, та, скоріш за все, це була якась із парафіянок із тих часів, коли він ще був

парохом. Вираз обличчя єпископа говорив про те, що він її впізнав. Кивнув старенькій.

Жінка виглядала бадьорою та здоровою, про що свідчили її одяг, добротний плащ, акуратна зачіска та прикраси на шиї. Принаймні цій жінці потрібно було лише трохи розради, однак її чоловік потребував більшої допомоги та заступництва перед Богом. Єпископ опустил погляд униз. Згорблений чоловік дрімав у інвалідному візку. Він був закутаний у сіру вовняну ковдру з оленьми, які, на подив єпископа, були зовсім не оленьми, а, як він зробив висновок з їхніх рогів, лосями чи якимись скандинавськими звірами. Чоловік був старшим за дружину, проте важко було визначити його вік, але, без сумніву, мав далеко за вісімдесят. На шиї в нього була пов'язка з пластиковим корком, який тихенько пищав. Єпископ нахилився до нього й відчув запах людських екскрементів. Він ласкаво поглянув на старого, погладив його по щоці, на долоні залишилася бозначим заражена слина, що єпископ благословенно прийняв (як покаяння за попередній огидний жест) і хотів перехрестити чоловіка. І тоді це сталося. Чоловік ворухнувся й показав, що, незважаючи на свій немічний вигляд, усвідомлює, де перебуває. Поглянув на священника, з явним зусиллям витягнув шию і відштовхнув його руку головою. При цьому він скривився і видав булькаючий звук. Плювком із беззубого рота влучив лише в себе, трохи слини потекло на роги й голову лося, а булькання згубилося в загальному євхаристійному галасі.

Єпископ не образився на негативну реакцію. Він забрав руку, підкорився бажанню старого, глянув на жінку, зауважив збентеження в її погляді, всміхнувся їй, перехрестив і водночас відчув, наскільки

охоче вона наставила йому своє чоло. Місцевий парох втрутився і посунув процесію вперед. Не в останню чергу треба дотримуватися розкладу.

У шинку для високопоставленого гостя та місцевого духівництва було відведене окреме приміщення, в якому стояв сервірований стіл на дванадцять осіб. Біблійна кількість була незапланованою, що особливо порадувало Оцвірка. Він сприйняв це як знак того, що все піде добре.

— Мури міста спиралися на дванадцять фундаментних каменів, і на них було дванадцять імен дванадцяти апостолів Агнця, — прощобетав він одному з парохів, який ішов поруч із ним до шинку.

— Одкровення, двадцять один, чотирнадцять, — відповів той, сяючи. Йому неймовірно пощастило блиснути перед колегою своєю біблійною грамотністю. Зовсім випадково це була одна з небагатьох біблійних цитат, які він знав і використовував у своїх проповідях щоразу, коли натрапляв на згадку про біблійні числа.

Разом з єпископом і місцевим парохом на обід було запрошено ще чотирьох священників. Два з них брали участь у підготовці, третього делегував мариборський архієпископ, який офіційно не зміг особисто бути присутнім на заході через зайнятість — принаймні так було зазначено в офіційному та напрочуд холодному електронному листі секретаріату Мариборського архієпископства. Четвертим був невідомий сивочолий чоловік років шістдесяти в коричневій чернечій ризі з каптуром і каринтійським акцентом. Він був найбільш загадковим для пароха Оцвірка і запрошений на виразне прохання гостя. Оцвірку видався затурканим, заіржавілим та без євхаристійної кондиції. Малоімовірним йому

здавалося, що той був якимось блискучим богословським мислителем, який на самоті вивчає Божі таїни. Радше за все, вони його тримали десь під боком, щоб чогось не вчорив, подумав парох.

Протягом дня і пізніше Оцвірк усвідомлював свої думки, соромився їх і докоряв собі через них. Так чи інакше, римо-католицький священник не повинен дозволяти, щоб його здолав якийсь зі смертних гріхів. Оцвірк із ними успішно боровся. Він не знав, що таке зарозумілість чи жадібність, хіть була йому чужою, як і лінь. Час до часу, як і сьогодні, він радів смачній їжі, але це й віддалено не нагадувало обжерливості. Гнів, який його міг охоплювати замолоду, парох давно навчився контролювати, а із заздрістю взагалі ніколи не мав проблем. До сьогодні.

Затурканий священник виявився добрим знайомцем єпископа. Вони були на «ти» і називали одне одного на ім'я: священник кликав єпископа Іго, а єпископ його — Яка. Ще до меси вони розпочали розмову в захристії, під час якої дали Оцвірккові зрозуміти, що він тут зайвий. Однак це не була заздрість, переконував себе парох Томаж Оцвірк, можливо, лише невеличкі ревності.

Разом із шістьома духовними пастирями за столом відвели місце для водія єпископа та двох мирянок церкви, яким було далеко за шістдесят і які найбільше долучилися до підготовки візиту. Споглядати лик єпископа, коли той жував печеню зі свинини, було їхньою нагородою за місяці самовідданої праці.

Останні три місця зайняли люди, присутність яких місцевий парох виклопотав на свій розсуд, і це було єдиним, стосовно чого він не порадився з високим гостем та не підкорився йому. Звісно,

про цих трьох гостей, як і про інших, вони ніколи не говорили, однак у церковних стінах багато про що не говорять, але все одно відомо, що і до чого. Йшлося про тих чи інших можновладців. Єпископ Князь, радше за все, не був би прихильником таких *поблажок*, хоча, напевно, зрозумів би їх. Деякі речі людині іноді доводиться робити.

Першим із трійці був мер муніципалітету, до якого належала Птуйська Гора, він сидів ліворуч від пароха. Сам напросився на обід, і парох не знайшов причини йому відмовити, а крім того, наступного року планували оновлення доріг навколо села, що покращить доступ до його церкви. «Один стілець туди, один сюди, — подумав парох, — зала досить велика, а ціна мізерна». Обіди з меню коштували всього дванадцять євро на одного, а всі напої були за рахунок шинку. Порівняно з ціною асфальту до цвинтаря це менше, ніж нічого.

Ще однією важливою гостею стала державна секретарка Міністерства інфраструктури. Два роки тому вона вийшла заміж за чоловіка з їхніх країв, з чого вони раділи, розраховуючи на вигоду для всієї парафії. Через роботу в Люблянні в цьому краї вона була нечасто, тож парох ще не міг скласти про неї своєї думки. Занадто обтисла та коротка помаранчева сукня й афективна поведінка за столом наразі не надто обнадіювали. Її присутність виклопотав голова політичної партії.

Останній із поважних гостей не потребував представлення. Штефан Матьяшич був підприємцем, власником численних об'єктів нерухомості, членом органів правління, наглядових рад, частиною відомого словенського джетсетівського істеблїшменту, любителем ЗМІ, частим учасником

політико-економічних круглих столів на телебаченні та (на жаль) також періодичною кісткою пліткарських журналів. На думку більшості жіночого населення, сорокавосьмилітній Штефан Матяшич був неймовірно чарівним чоловіком, на думку інших — звичайним магнатом. Його присутність на обіді не була виклопотана ззовні, а, навпаки, рішення щодо неї прийняв сам парох Оцвірк. Готуючись до візиту, він рознюхав, що батько Матяшича та єпископ Князь були особисто знайомими. Цим він і скористався, оскільки планував запросити когось із знайомих високого гостя до кола людей, які так чи інакше спілкуватимуться з єпископом. Цим він мав намір із суто людського боку наблизити захід, зробити його більш домашнім і невимушеним для єпископа, котрий кілька років провів за кордоном, а повертатися на батьківщину приємніше, якщо ти оточений знайомими. Такою була логіка Оцвірка. Водночас парох убив би цим одразу двох зайців. На жаль, старий Матяшич помер, тому довелося запросити його сина, чоловіка, який є одним із найбагатших і найвпливовіших словенців. Особисте знайомство з такими людьми, розраховував Оцвірк, ніколи не буває зайвим. Парох сам зателефонував пану Матяшичу-молодшому, і той погодився. Так, сказав він, у нього якраз вікно в графіку й усе одно найближчим часом планував якісь заходи, пов'язані з церквою, оскільки він і його сім'я — «поважні католики».

— Згода, прийду на цей ваш цирк, — сказав Матяшич і поклав слухавку.

Парох Оцвірк проковтнув «цирк» і з нетерпінням чекав візиту. На жаль, користь у підсумку виявилася мізерною. Перша частина плану пароха

здійснилася — він особисто познайомився з паном Матьяшичем і навіть встиг обмінятися з ним номерами телефонів. Однак магнат не зробив єпископові тієї послуги, на яку той сподівався. Князь і Матьяшич-молодший привіталися за руку, обмінялися кількома ввічливими словами про батька, якого єпископ справді знав і «мав теплі спогади про батька, Штефа», але потім вони втратили інтерес один до одного. Можливо, Оцвірку це тільки здалося, але мав відчуття, що єпископ стриманий до Матьяшича, а той однаковою мірою байдужий до єпископа. Ба більше, Матьяшич зник одразу після обіду. Загубився десь у натовпі й більше не з'являвся.

Гості досхочу наїлися. Сім'я шинкаря постаралася більше, ніж зазвичай. Хліб із гарбузовим насінням потрапив на стіл прямо з печі, суп був гарячий і смачний, м'ясо ніжне, а смажена картопля така, як тут люблять: жирна і з великою кількістю цибулі. От тільки атмосфера під час обіду була занадто камерною. Оцвірк очікував невимушеної розмови, сподівався на якісь жарти чи хоча б біблійні історії, якими б поділився високоповажний гість, але марно. Все було добре, однак єпископ здавався замисленим.

З ним і справді все було гаразд. Єпископ не мав звички поза кафедру сипати анекдотами чи використовувати біблійні притчі, щоб просвітити охоче до його слів оточення. Уважав за краще слухати або просто мовчки насолоджуватися благословенною трапезою. Проте цього разу було ще дещо. Єпископ Князь помітив у натовпі знайоме лице. Зауважив кілька осіб, котрих бачив раніше, чимало людей, чії обличчя здавалися йому знайомими, хоч не міг

пригадати, звідки, але одне виділялося. Можливо, пізніше...

Ще одна річ, яка займала думки єпископа під час трапези, — це слово. Воно, наче стріла, кілька разів пронизало його мозок — «дихотомія». Саме сьогодні у проповіді він говорив про неї, звісно, не вживав запозиченого слова, бо серед громади є прості люди, тому говорив про розділення, про поділ на два протилежні полюси. У проповіді йшлося про контраст між мирським і божественним, але зараз, посеред обіду, думки єпископа були про того безхатченка. Через стіл єпископ дав знак водієві, і той на знак згоди кивнув.

Коли вони поїли, парох Оцвірк планував ще трохи посидіти, аби їжа *вляглася*, але щойно єпископ поставив чашку з-під кави, то оголосив, що настав час для спілкування. Він підвівся, відсунув стулку поворотних дверей і вийшов. Решта поспішили за ним. Проходячи через головну кімнату шинку, гість обійшов великий стіл, за яким сиділи й обідали дві побожні родини. Про їхню глибоку віру свідчили золоті хрестики, що висіли на шиях матерів. І кількість дітей. У першій сім'ї було три дочки, у другій — чотири дівчинки та один хлопчик. Голови сімейств були схожі: обоє мали вуса і якесь захоплення в очах. Діти віком від п'яти до сімнадцяти років були здорові, міцні та по-дитячому веселі. Їхні батьки по праву пишалися ними, хоча, можливо, не всіма однаково. Дві старші дівчинки явно нудьгували. Коли обидві родини зауважили, що пан єпископ виходить, швиденько позакидали в рот усе, що залишилося на тарілках, тати вихилили залишки пива, розрахувалися і поспішили за ним. Не можна пропускати спілкування. Члени родин розійшлися

перед шинком. Батьки та молодше покоління попрямували в гущу натовпу, а дві дівчини-підлітки перезирнулися, показали одна одній язика, скористалися метушнею і подалися вгору, до церкви, де не було жодної живої душі. Їхні червона і зелена шуби зникли за церковними арками, після чого дівчата нарешті змогли повеселитися. У релігійному запалі, з яким їхні батьки переслідували єпископа Князя кілька метрів нижче, і в тому, що відбувалося в головах юнок, також була дихотомія.

Марко Брезник, слідчий з відділу розслідування вбивств і сексуальних злочинів Мариборського управління поліції, стояв посеред натовпу і спостерігав за метушнею. Його також можна було б уважати частиною дихотомії сьогоденного паломництва, якби він, звісно ж, узагалі усвідомлював, що під поверхнею вимальовується якась модель. Брезники також були католицькою родиною, хоча й без явних зовнішніх ознак. Аниця не носила ланцюжків із золотими хрестиками, вони з двома дітьми належали до середньостатистичної словенської світської родини. Однак Брезник сьогодні був тут один, що йому здавалося неправильним. Літургія і проповідь єпископа Князя були унікальними, дарували чудове духовне одкровення. Його слова напрочуд зворушують людей, і тому слідчому було шкода, що Матей та Юлія не прийшли. Але так трапилося, що діти вирішили залишитися з мамою, а тато, хочеш-не хочеш, змушений був підкоритися їхньому бажанню.

Хтось налетів на Брезника ззаду. Він саме думав про те, як би його одинадцятирічний син зрозумів притчі єпископа, однак люди в натовпі постійно штовхалися. Той, хто його зачепив, був частиною

невеличкого товариства, яке складалося з чоловіка та двох жінок. Прикметно, що їх також можна було б зарахувати до дихотомічної моделі, котра, як лишайник, поширилася на сьогоднішній захід на Птуйській Горі. У метушні трійця і слідчий не звертали уваги одне на одного, але, якби звернули, Брезник помітив би дещо, нехай і незначне, проте миле. Так буває із зовнішністю: її помічають, хоча за нею може нічого не стояти. Жінки, приблизно сорокарічні, були цікаві. За поведінкою — вочевидь, приятельки, обидві симпатичні, але водночас — принаймні на вигляд — протилежні полюси. Одна була смаглявою, як ніч, брюнеткою, інша — ідеальною блондинкою. У першій волосся буйними хвилями вилосся навсібіч, у другій, зав'язане у хвіст, водоспадом збігало на шию. Перша мала вилицювате, як у ескімосів, обличчя, друга — правильні витесані риси статуї Мікеланджело. Проте розділення між трією було в іншому. Неможливо було визначити, в яких стосунках жінки перебували з чоловіком або як він вписується в історію, найвірогіднішим було б твердження, що вони знайомці, сусіди, можливо, колеги. Менш імовірно, що чоловік був партнером однієї з них. Під час ранкової меси їх можна було побачити разом, усі троє стояли позаду в церкві, чорноволоса жінка посередині. Чоловік дотримувався ритуалу з ентузіазмом, жінки — значно менше. Коли єпископ пішов на обід, вони розійшлися. Дві жінки десь загубилися, а чоловік стояв в одному з довгих рядів людей, спостерігаючи з кількометрової відстані за перипетіями єпископа і розлюченого старого. Хоча він не помітив, що трапилося. Пізніше, після обіду, біля прилавків можна було побачити чоловіка з брюнеткою, а ще пізніше він балакав

з білявкою біля підніжжя сходів. Через деякий час історія повторилася, чоловік і чорнява жінка знову залишилися наодинці, а близько четвертої, коли захід поволі добігав кінця, все стало на свої місця щодо цих трьох. Якийсь час подруги знову були разом, а потім усі троє рушили стежкою до стоянки. Якби хтось глянув за ними, то помітив би серед голів у натовпі то чорне сорочине гніздо, то світлий кінський хвіст. Сорочине гніздо, кінський хвіст. Чорне, біле, чорне, біле. Коли вони проходили повз якийсь автомобіль, дверцята відчинилися, і зсередины почулися перші такти вальсу з «Лебединого озера» Петра Ілліча Чайковського.

Занурений у свої думки, Брезник ще багато чого не помітив (можливо, навіть чогось важливішого, ніж вальс із «Лебединого озера»), що відбувалося навколо нього. Відколи єпископ почав ходити між людьми, натовп заспокоївся, порідшав, деякі розійшлися, більшість обідала в довколишніх шинках, дехто скористався гарним днем для короткої прогулянки, пішов на кладовище, може, трохи далі, до узлісся. Велика кількість вірян сиділа на лавках навколо церкви, їла принесене із собою, а чимало з них чекали моменту спілкування з гостем. Єпископ Князь походжав від людини до людини, подавав руку, з одними перекидався кількома словами, біля інших сідав і балакав. Щоразу, бачачи в очах бажання, він хрестив людину. Обережно торкався чола й проводив великим пальцем вертикальну, потому горизонтальну лінію. При цьому бурмочучи:

— В ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа.

Зміст

Пролог. Мариборська архієпархія	7
1. Неділя, 09.02 — п'ятниця, 14.02	15
Суцільна Божа радість	17
Між Арифметикою та Геометрією	31
Покрова Пресвятої Богородиці-Заступниці	37
Монсеньйор Ігнац Князь	49
Висновок судмедексперта	55
Божевільний	65
Джотто і да Вінчі	69
Страждальна Мати	76
Хто вищий за рангом — радник юстиції чи старший прокурор?	82
Фосген, іприт, зарин і новачок	90
Вулиця Младинська	96
Фу і фе	102
Клара П. Млакар	106
Між рядків	111
Розбите дзеркало	114
Чеський Крумлов	120
Мафіозна структура	123
Колодязі	130
370 гігабайтів	137
Дощовик	143
Сліпа дівчинка	152
Бз-з, бз-з, ток-ток	158
Щось таке, як наше Плетер'є	164
Марічка Потрч із Птуя	177
Троянди	185
Філіжанка кави	190
«Welcome»	197
Лише помади, як камфора	201

Якщо	205
Задуп'я	208
Шизофренія рослини	213
2. Субота, 15.02 — четвер, 27.02	217
Трупи — це класно	219
Усе ще нічого	222
«Поліцію, будь ласка»	226
Покерфейс	229
Квігучі балконні герані	234
Архангел Гавриїл	244
«U-9»	250
По слідах	255
Дзвінок у консерваторію	258
Другий збіг	261
Дзвонар Нотр-Даму	265
Мариборський Фріцль	268
Левстек сатаніє	273
Плюси і мінус — Король	276
Плюси і мінуси — Левстек	278
Новорічна прикраса	283
Левстекова логіка	289
Четверте вікно	293
Базгранина	296
«У колодязі»	302
Гіперсексуальний розлад	305
Розмова з Мією	308
Диявол з ерекцією	311
Сумна історія	315
Мія та Анна на світліні	319
Боїмося смерті	321
Тонкі стіни	325
Посередність	328
Кідрич	335
Тонкі стіни II	337
300 000 євро	342
Пістолет у літаку	348
Фальшива тривога	354
Третій шлях	357

Churchleaks	361
Ворона вороні	365
3. Четвер, 27.02 — середа, 11.03	367
Благовіщення Марії	369
Танине просвітлення	375
Суще зло	380
Філіп Фурлан	386
Таємниця Колодязів	392
Танині сни	396
Біблійне нещастя	400
Дві бомби	410
Сумнів	414
Можливість	418
Під рискою	422
Вік — не алібі	426
Сум'яття	431
Два зайці	436
Козир	442
Утеча	446
Ніж	449
Яр 456	
Чи хтось щось знає?	460
Ніж у спину Левстека	466
Брезник себе проявив	468
Левstek себе проявив	473
Христофор Колумб	477
Останній цвях	480
Король у захваті	485
Мисливець Янез	488
Група	492
Бесіда з Мією Бабич	496
Деменція	500
X 506	
Нечисте сумління	511
Мілан Майцен	514
Політ над гніздом зозулі	521
Левstek мав рацію	524

4. Середа, 11.03 — вівторок, 17.03	531
Колапс системи	533
Жодного сенсу	539
Правильне запитання	545
Запилюжені спогади	548
Союз культурних товариств	552
Дезоксирибонуклеїнова кислота	557
ВІЛ-інфіковані	560
Свиня	563
Безсилля	568
Реабілітація	576
Стаття 399 Закону «Про пенсійне страхування та страхування людей з інвалідністю»	581
Матма тіа	584
Вибух	587
І все-таки гроші	592
Інспектор собі трохи жартують	594
Старий бреше	596
Страва зі свинини	600
Якась змова дементних	604
Логіка зображень	609
Людино, не нервуйся	613
Шкрабл	617
Шкрабл?	620
Гінекологія	623
То де ж правда?	628
Суща любов	632
5. Суща любов	639
6. Середа, 18.03 — четвер, 19.03	667
Маски	669
Електра	673
Ніж у спину	677
Епілог	687